

27. 11. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K povinnosti manželů přispívat na náklady rodinné domácnosti

Ustanovení § 690 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) stanoví, že každý z manželů přispívá na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná, přičemž poskytování majetkových plnění má stejný význam jako osobní péče o rodinu a její členy.

Dle výše uvedeného tak mají manželé ze zákona povinnost podílet se na péči o rodinnou domácnost tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla srovnatelná. Tato povinnost však nezahrnuje pouze majetková plnění, neboť zákon výslovně stanovuje, že osobní péče o rodinu a její členy má stejný význam jako majetková plnění. Z uvedeného tak vyplývá, že nelze například říci, že pokud manželka byla na rodičovské dovolené s dětmi, zatímco její manžel pracoval a finančně rodinu zabezpečoval, tak že se manželka v tuto dobu na péči o rodinnou domácnost nepodílela nebo že se na ní podílela výrazně méně. Manželka svou péčí o děti a obstaráváním jejich potřeb, což zahrnuje například vaření, úklid domácnost, učení se s dětmi, doprovázení dětí do školy, návštěvy lékařů a další aktivity, přispívá na péči o rodinnou domácnost rovnocenně jako manžel, který rodinu zabezpečuje po materiální stránce. Výše uvedené by však platilo i naopak, a tedy v případě, že by o děti osobně pečoval manžel, zatímco manželka by chodila do zaměstnání. Zákon tak reaguje na skutečnost, že osobní péči o děti vždy musí jeden z manželů zajišťovat a není spravedlivé, aby pečující manžel byl za tuto péči znevýhodňován nebo aby tato péče byla považována za méně významnou než materiální zabezpečování rodiny.

Pokud se jedná o rozsah, kterým by se každý z manželů měl podílet na chodu rodinné domácnosti, pak je v první řadě je zapotřebí vymezit, co pojem rodinná domácnost znamená. Rodinnou domácností se rozumí společný prostor, v němž každý člen rodiny uskutečňuje své každodenní potřeby a činnosti.^[1] Rodinná domácnost sama o sobě není vázána na skutečnost, zda spolu manželé žijí nebo ne, když rovněž ustanovení § 758 občanského zákoníku stanoví, že manželé spolu nežijí, pokud netvoří manželské či rodinné společenství, a to bez ohledu na to, zda spolu například bydlí v jednom domě a vedou rodinnou domácnost (uhrazují společně náklady na stravu, bydlení a další náklady), pokud alespoň jeden z manželů manželské společenství zjevně obnovit nechce.

Povinnost přispívat na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti však neznamená, že by každý z manželů měl na náklady rodinné domácnosti přispívat stejně a tzv. „půl na půl“. Zákon výslovně stanovuje, že každý z manželů přispívá na potřeby rodinné domácnosti dle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností. Výše uvedené souvisí právě jednak s již zmíněnou osobní péčí o rodinu a její členy, a dále s tím, že každý z manželů může mít odlišné možnosti

poskytování finančních příspěvků, a to zejména s ohledem subjektivní možnosti jakožto zejména zdravotní stav, stáří, vzdělání a podobně. Je samozřejmě primárně věcí manželů, jak si uspořádají péči o rodinnou domácnost a jak se domluví na způsobu úhrady a zabezpečování těchto potřeb. Občanský zákoník ve svém ustanovení § 692 výslovně stanoví, že o záležitostech rodiny, a kromě jiného též o způsobu života rodiny se mají manželé dohodnout. Pokud by však mezi sebou manželé uzavřeli dohodu, dle níž by byl jen jeden z manželů povinen zabezpečovat potřeby rodinné domácnosti a druhý manžel by se na tomto nijak nepodílel, tak by tato dohoda byla pro rozpor s dobrými mravy stižena absolutní neplatností. [2]

Povinnost přispívat na náklady rodinné domácnosti trvá i po dobu, kdy jeden z manželů opustí rodinnou domácnost, pokud jsou naplněny zákonné podmínky. Podle ustanovení § 691 odst. 2 občanského zákoníku v případě, že jeden z manželů svévolně opustí rodinnou domácnost, a odmítá se vrátit, tak má druhý manžel, se kterým žije společné dítě manželů, vůči kterému mají oba manželé vyživovací povinnost, případně nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti a které je svěřeno do péče alespoň jednoho z manželů, oprávněn požadovat po druhém manželovi příspěvek na náklady rodinné domácnosti.

Od nákladů rodinné domácnosti je třeba rozlišovat vyživovací povinnost, ačkoliv oba tyto nároky mají podobnou povahu, neboť oba nároky souvisí se vzájemnou podporou a pomocí manželů a oba se týkají majetkového společenství manželů. Pokud mezi manželi nedojde v těchto záležitostech k dohodě, tak velmi často bude nárok na výživné mezi manželi a nárok na úhradu nákladů rodinné domácnosti uplatňován společně. Ustanovení § 697 občanského zákoníku uvádí, že manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma manželům zajistí stejnou hmotnou i kulturní úroveň. Při stanovení výše výživného se však kromě dalších okolností zohlední rovněž i péče povinného o rodinnou domácnost.[3] Lze tedy shrnout, že zásadní rozdíl mezi náklady rodinné domácnosti a vyživovací povinností mezi manželi je, že vyživovací povinnost mezi manželi sleduje stejnou životní úroveň obou manželů, kdežto u nákladů rodinné domácnosti se jedná jen o příspěvkovou povinnost vůči všem členům rodinné domácnosti.

Výše uvedené lze shrnout tak, že zákon předepisuje oběma manželům povinnost podílet se na úhradě potřeb rodinné domácnosti, přičemž materiální zajištění rodiny má stejný význam jako osobní péče o členy rodiny. Uspořádání záležitostí rodiny je primárně otázkou vzájemné dohody mezi manželi, přičemž až pokud by k dohodě nedošlo, tak lze tuto povinnost v krajním případě vymáhat soudní cestou, nicméně pak je nutné počítat s tím, že tímto krokem se pravděpodobně vzájemné soužití manželů naruší natolik, že tyto neshody povedou k rozvratu manželství.

JUDr. David Řezníček, LL.M., Ph.D.,
advokát

Mgr. Daniela Mašková

[Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář](#)

Krajinská 281/44
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247
e-mail: reznicek@reznicek.com

[1] MELZER, F., TÉGL, P. a kolektiv: Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655-975. Praha: leges, 2016, s. 168.

[2] MELZER, F., TÉGL, P. a kolektiv: Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655-975. Praha: leges, 2016, s. 170.

[3] Ust. § 913 odst. 2 občanského zákoníku.

© EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)
- [Mezinárodní přemístění nezletilého dítěte](#)
- [Poučovací povinnost soudu a překvapivé rozhodnutí](#)